

Neova AB
info.torv@neova.se

Elektronisk delgivning

Förbud att påbörja den anmälda ändringen av torvtäktsverksamheten på Grimsås mosse

Beslut

Länsstyrelsen förbjuder Neova AB med organisationsnummer 556151-6708 att påbörja den anmälda ändringen av torvtäktsverksamheten, eftersom ändringen bedöms vara tillståndspliktig enligt 1 kap. 4 § första stycket 1 miljöprövningsförordningen.

Bakgrund

Den aktuella torvtäktsverksamheten har varit föremål för en rad processer hos myndigheter och domstolar. Av vikt för detta ärende är att Länsstyrelsen den 15 oktober 2013 beslutade att lämna Neova AB bearbetningskoncession enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter för utvinning av energitorv (torvlagen) på fastigheterna Moghult 1:6, 5:1 och Stockremma 1:4 i Tranemo kommun. Den 11 december 2014 fastställde regeringen efter överklaganden Länsstyrelsen beslut.

Efter att Neova vägrats tillträde till Moghult 5:1 beviljade Länsstyrelsen, efter ansökan från Neova, markanvisning enligt 26 § torvlagen på fastigheten Moghult 5:1, inom beviljat koncessionsområde. Fastighetsägaren Nexans Sweden AB överklagade beslutet till regeringen som den 24 oktober 2024 (KN2024/00491) avslag överklagandet.

Beskrivning av ärendet

Neova AB inkom den 8 oktober 2025 med en anmälan om ändring av bearbetningskoncessionen. Ändringen gäller att utöka användningsområdet av producerad torv att gälla även för andra ändamål än för energi. Bolaget bedömer att utökat användningsområde ryms inom befintlig koncession, att ändringen

är av administrativ art och inte påverkar människors hälsa eller miljön. Till anmälan bifogas Mark- och miljödomstolens avgörande i dom M 2980-17¹.

Länsstyrelsen beslutade den 14 november 2025 att förlänga handläggningstiden och att tillfälligt förbjuda den anmälda ändringen till och med den 28 februari 2026. Därefter förlängdes handläggningstiden ytterligare, till och med 31 mars 2026. Motivet till förlängningen var bland annat att bereda markägarna möjligheter till yttrande över anmälan. Anmälan har översänts för yttrande till markägarna för fastigheterna Moghult 5:1 och Stockremma 1:4.

Nexans Sweden AB, fastighetsägare till Moghult 5:1, har motsatt sig de förändringar som anmälan avser och anser att ändringen ska tillståndsprövas. Nexans hänvisar till praxis som säger att utgångspunkten vid bedömning av om ändringen är tillståndspliktig eller inte ska vara den lagstiftning som förelåg vid tiden för när koncession gavs (MÖD 2013:50 och MÖD 2018:14). År 2013 när koncessionsbeslutet meddelades var tillstånd till brytning av odlingstorv något som krävdes tillstånd enligt miljöbalken medan utvinning av energitorv reglerades av torvlagen. Neovas anmälan hade bedömts som tillståndspliktig enligt miljöbalken vid tillämpning av dåvarande lagstiftning. Nexans anför vidare att det av övergångsbestämmelserna till torvlagen framgår att vissa bestämmelser i den upphävda lagen fortsatt ska tillämpas för lämnade koncessioner. Enligt 23 § torvlagen gäller att den som har en bearbetningskoncession inom området får undersöka, bearbeta och tillgodogöra sig torv för att utvinna energi. Koncessionshavaren får även undersöka och tillgodogöra sig torv för annat syfte än att utvinna energi i den mån det behövs för att arbetet ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt. Koncessionshavaren får tillgodogöra sig sådan torv i den mån markägaren inte inom sex månader efter tillsägelse hämtar torven och ersätter nedlagda kostnader. Nexans menar att det Neova nu vill göra, att bryta torv för annat syfte än för att utvinna energi, inte ryms inom vad som enligt torvlagen gäller för de koncessioner som fortfarande är gällande.

Nexans anför vidare att det är tillståndsmeningen i Neovas koncession som reglerar vilken verksamhet som är prövad och beviljad och i den anges endast "torv för energiändamål". Nexans motsätter sig den anmälda ändringen och bedömer att den är

¹ Dom den 14 december 2017 från Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt, mål nr M 2980-17

tillståndspliktig. Den dom från Mark- och miljödomstolen som Neova hänvisar till innehåller ingen närmare motivering till varför ändringen inte skulle vara tillståndspliktig och beaktar inte alls markägarens intressen.

Christina och Hans Yngvesson, fastighetsägare till Stockremma 1:4, har inga invändningar mot den anmälda ändringen.

Neova har bemött synpunkterna från Nexans och anför i huvudsak följande. Man konstaterar att frågan är prövad och avgjord genom Mark- och miljödomstolens dom den 14 december 2017 (M 2980-17). Målet gällde samma omständigheter som det nu aktuella och domstolen konstaterade att ändringen från utvinning för energiändamål till växttorv i sig inte var tillståndspliktig enligt 2-32 kap. miljöprövningsförordningen. Ändringen skulle inte innebära att någon olägenhet av betydelse skulle uppkomma. Domstolen upphävde det överklagade beslutet.

Neova anför att det framgår av punkten 2 i övergångsbestämmelserna till upphävande av torvlagen att tillstånd som har meddelats enligt torvlagen fortfarande ska gälla. Tillstånden ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken. Den bestämmelse som avses är 4 kap 1 § miljöprövningsförordningen. Enligt denna krävs det tillstånd för täkt av torv med ett verksamhetsområde som är större än 150 hektar. Neova anför att eftersom deras koncessionsbeslut ska anses vara meddelat med stöd av denna bestämmelse betyder det enligt bestämmelsens ordalydelse att tillståndet gäller för täkt av torv. Tillståndsplikten särskiljer inte mellan olika ändamål för den skördade torven. Det är därför, enligt Neovas uppfattning, otvetydigt att ändringen i sig inte är tillståndspliktig enligt någon bestämmelse i miljöprövningsförordningen. Neova har i sin anmälan förklarat att merparten av torven är av energitorvskvalitet. För att kunna ta täktområdet i drift och inneha beredskap vad gäller produktion av energitorv behöver torven avsättas för andra ändamål. En sådan ändring av verksamheten ryms klart inom bestämmelsen i 1 kap. 11 § miljöprövningsförordningen. Neova anser inte att den anmälda ändringen är tillståndspliktig och att verksamheten kommer att kunna bedrivas enligt de föreskrivna villkoren. Den anmälda ändringen ska således lämnas utan åtgärd.

Grimsås Samhällsförening har på eget initiativ framfört synpunkter som bland annat betonar de farhågor man ser framgent för

samhället med fortsatt verksamhet och att koncessionen borde omprövas.

Skäl till beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter (torvlagen) upphörde att gälla den 1 januari 2017. Enligt övergångsbestämmelserna² ska tillstånd (koncession) som har meddelats enligt den upphävda lagen fortfarande gälla. Tillstånden ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken. Vidare gäller för meddelade koncessioner fortfarande 19-33 och 37 §§ i den upphävda lagen.

En ändring av tillståndsgiven verksamhet får hanteras av tillsynsmyndigheten som en anmälan såvida inte ändringen kräver tillståndsprövning. Enligt 1 kap. 4 § miljöprövningsförordningen krävs tillstånd för en ändring av en tillståndspliktig verksamhet om den i sig är tillståndspliktig eller ändringen i sig eller tillsammans med tidigare ändringar innebär att en olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljön kan uppkomma.

När ett anmälningssärende är tillräckligt utrett ska tillsynsmyndigheten om det behövs, enligt 27 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, i ett föreläggande till verksamhetsutövaren besluta om försiktighetsmått eller förbud enligt miljöbalken eller förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken. Om inget av detta behövs ska tillsynsmyndigheten underrätta den som gjort anmälan om att anmälan inte kommer att leda till någon åtgärd från myndighetens sida.

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden eller förbud som behövs för att balken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. Ett tillsynsbeslut får inte heller

² Genom SFS 2016:993 upphävdes lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter den 1 juli 2017. Av 2. i övergångsbestämmelserna framgår att tillstånd (koncession) som har meddelats enligt den upphävda lagen gäller fortfarande. Tillstånden ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Enligt 3. i övergångsbestämmelserna gäller 19-33 och 37 §§ i den upphävda lagen fortfarande för tillstånd som har meddelats enligt den upphävda lagen.

begrensa ett beslut eller dom som har rättskraft enligt 24 kap. 1 § miljöbalken. Detta framgår av 26 kap. 9 § miljöbalken.

Länsstyrelsens motivering

Frågan som Länsstyrelsen ska pröva är om Neovas planerade förändring av verksamheten kan hanteras som en anmälan eller kräver tillståndsprövning enligt miljöbalken.

Länsstyrelsen konstaterar först att brytning av torv på Grimsås mosse får ske med stöd av lagakraftvunnen koncession och med stöd av beslut om markanvisning. Länsstyrelsens beslut om bearbetningskoncession meddelades den 15 oktober 2013 med stöd av torvlagen och gäller för energiändamål. Torvlagen upphävdes den 1 januari 2017 men koncessionen gäller, enligt övergångsbestämmelserna, fortfarande. Av dessa bestämmelser framgår att tillstånd som meddelats med stöd av den upphävda lagen ska anses vara meddelat med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken.

Länsstyrelsen delar Neovas bedömning att koncessionen, i enlighet med ovannämnda övergångsbestämmelser, ska anses vara meddelad med stöd av miljöbalken, 4 kap. 1 § miljöprövningsförordningen. Denna bestämmelse reglerar tillståndsplikten enligt miljöbalken för täkt av torv. Neovas koncession att utvinna torv för energiändamål omfattas således både av miljöbalkens bestämmelser och av de bestämmelser i torvlagen som lagstiftaren i särskilda övergångsregler bestämt ska tillämpas när det gäller de äldre koncessionerna.

Neova har hävdats att på grund av att bolagets koncession ska anses vara meddelad enligt 4 kap. 1 § miljöprövningsförordningen, en bestämmelse som inte skiljer på olika ändamål för den skördade torven, så har man tillstånd till torvtäkt även för annat ändamål än energi. Neova har åberopat utgången i mål M 2980-17 från Mark- och miljödomstolen, Växjö tingsrätt, som stöd för sin bedömning att den nu planerade ändringen inte är tillståndspliktig.

Frågan om bolagets koncession, utan ny tillståndsprövning, ska anses omfatta rätten att utvinna torv för annat ändamål än energi kräver enligt Länsstyrelsens bedömning en djupare analys.

Länsstyrelsen anser inte att man av domstolens kortfattade skäl, i det åberopade underrättsavgörandet, kan utläsa på vilka grunder domstolen kommit fram till att ändringen inte var tillståndspliktig. Det saknas även ett resonemang i domskälen om hur man ska tolka

vilken verksamhet som är rättskraftigt prövad och därmed kan bedrivas utan att söka tillstånd.

Naturvårdsverket har lämnat bland annat följande vägledning på sin webbsida:³

”En koncession enligt torvlagen ska numera anses meddelad med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken. Däremot innebär inte detta att en koncession för energitorv automatiskt kan utnyttjas för att utvinna odlings- eller strötorv. I koncessionen är det endast utvinning av energitorv som har prövats, Därför är det enbart detta som koncessionen gäller för (jfr 23 torvlagen). Den verksamhetsutövare som har en koncession kan dock under vissa angivna förutsättningar i 23 § torvlagen fortfarande tillgodogöra sig torv för annat ändamål i mindre utsträckning. Denna del av verksamheten måste hålla sig inom ramen för vad som är tillåtet enligt 23 § torvlagen.

Om en verksamhetsutövare med koncession vill utvinna odlingstorv utöver vad som är tillåtet enligt 23 § torvlagen innebär detta en annan verksamhet än den som koncessionen gäller för. Verksamhetsutövaren måste då åstadkomma en ändring av koncessionen. Detta kommer alltid att kunna göras genom att ansöka om tillstånd enligt miljöbalken för ändringen. Ett alternativ är att ansöka om ett nytt tillstånd som omfattar hela verksamheten. En svårare fråga är om det skulle vara tillräckligt med en anmälan till tillsynsmyndigheten. Naturvårdsverket gör bedömningen att en sådan anmälan inte är tillräcklig, utan en tillståndsansökan krävs.”

”Den prövning som tidigare har gjorts enligt torvlagen är en prövning avgränsad till energitorv. Naturvårdsverket gör bedömningen att utvinning av odlingstorv mot den bakgrunden är en ny verksamhet som i sig kräver tillstånd enligt miljöbalken.

Det finns viktiga principiella skillnader mellan förutsättningarna för en koncessionsprövning enligt torvlagen och för en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Naturvårdsverket gör bedömningen att ändringen i sig innebär en verksamhet som är tillståndspliktig. Ändringen bör därför på den grunden kräva en särskild tillståndsansökan enligt 1 kap. 4 § första stycket 1 miljöprövningsförordningen.

Man bör ha i åtanke att när miljöprövningsförordningens bestämmelser tolkas i relation till torvlagen, att en koncession har

³ [Vägledning om torvtäkter](#)

getts under andra förutsättningar än ett tillstånd enligt miljöbalken. Torvlagen är en tvångslagstiftning gentemot markägaren, även om man beaktar att någon form av avtal med markägare sannolikt finns i de allra flesta fall. Naturvårdsverket anser att det redan mot denna bakgrund finns starka skäl som talar emot att verksamhetens inriktning ska kunna utvidgas utan att en ny tillståndsprövning görs. Vidare har markägaren enligt 23 § torvlagen rätt att få köpa eventuell odlingstorv för i princip självkostnadspris. Detta är en rättighet som riskerar att komma i konflikt med en koncessionsändring, som innebär att verksamhetsutövaren får rätt att utvinna odlingstorv i större skala än vad som anges i 23 § torvlagen.”

Enligt 24 kap. 1 § miljöbalken gäller ett tillstånd mot alla och envar i de frågor som har prövats och omfattas av ett tillstånd som vunnit laga kraft. Länsstyrelsen tolkar denna bestämmelse som att man alltid måste ta hänsyn till vad som faktiskt varit föremål för prövning i det enskilda fallet och vad som reglerats i ett lagakraftvunnet tillstånd med villkor. Enligt Länsstyrelsens bedömning räcker det inte med att i bedömningen utgå från vilka förutsättningar som anges i en enskild prövningsbestämmelse i miljöprövningsförordningen. Prövningsbestämmelsen anger var gränsen går för tillståndsplikt men det är verksamhetens ansökan och tillståndets utformning efter prövningens slut som utgör den ram som preciserar vilken verksamhet som får bedrivas. Det är den verksamhet som faktiskt har tillståndsprövats som får bedrivas. På detta sätt tolkas alla tillståndsgivna verksamheter.

I Neovas koncessionsbeslut framgår det tydligt att det enbart är torvbrytning för energibehov som har prövats och som tillstånd lämnats för. När torvlagen upphävdes och prövningsreglerna för energi- och odlingstorvtäkter ändrades skedde det i syfte att undvika krångel och dubbelprövningar. Vid tidpunkten för koncessionsbeslutet krävdes koncession enligt torvlagen för energiändamål och dessutom tillstånd enligt miljöbalken för växttorvsändamål. Länsstyrelsen anser inte att övergångsbestämmelserna i upphävandet av torvlagen ska tolkas som att äldre koncessioner automatiskt ska utvidgas till att avse all torvbrytning som omfattas av tillståndsplikten i 4 kap 1 § miljöprövningsförordningen. Det finns inte heller något i förarbetena till lagändringarna⁴ som, enligt Länsstyrelsens bedömning, visar på ett sådant syfte. Det måste därför finnas utrymme för att kräva tillståndsprövning av torvtäktsverksamhet

⁴ “En samlad torvprövning”, prop. 2015/16:178

som omfattas av tillståndsplikt enligt 4 kap. 1 § miljöprövningsförordningen och som inte redan har prövats. I detta fall gäller det brytning av torv för annat än energiändamål.

Naturvårdsverket lyfter i sin vägledning flera argument för att en ändring av det nu aktuella slaget bör tillståndsprövas. Länsstyrelsen delar verkets bedömning av att det finns viktiga principiella skillnader mellan förutsättningarna för en koncessionsprövning enligt torvlagen och för en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Skillnader som bedömts vara så stora att lagstiftaren sett ett behov av att införa särskilda övergångsbestämmelser för att paragrafer i den upphävda torvlagen fortfarande ska tillämpas vid bedrivande av verksamhet enligt koncessionerna. Bestämmelser som bland annat reglerar markägarens rätt att få köpa eventuell odlingstorv, en rätt som skulle kunna påverkas vid en utvidgning av ändamålet för brytningen, och därför är en omständighet som talar för att det inte räcker med en anmälan i detta ärende. Även det förhållande i sig att verksamheten, torvbrytning för energiändamål, fortfarande måste följa flera bestämmelser i den upphävda torvlagen talar för att ändringen behöver tillståndsprövas enligt miljöbalken.

Naturvårdsverket anför att den prövning som gjorts enligt torvlagen varit avgränsad till energitorv. Naturvårdsverket gör mot bakgrund härav bedömningen att utvinning av odlingstorv är en ny verksamhet som i sig kräver tillstånd enligt miljöbalken. Länsstyrelsen ansluter sig här till Naturvårdsverkets bedömning. Den utvinning som nu anmälts av Neova anser Länsstyrelsen, mot bakgrund av att Neovas koncession enbart prövats för energibehov, utgör en ny verksamhet som i sig kräver tillstånd.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att:

- Neovas bearbetningskoncession (tillstånd) för energitorv gäller och ska anses vara meddelat med stöd av miljöbalken (4 kap. 1 § miljöprövningsförordningen). För denna torvverksamhet gäller både särskilt angivna bestämmelser i den upphävda torvlagen och miljöbalkens bestämmelser.
- Neovas bearbetningskoncession (tillstånd) för energitorv ger inte bolaget rätt att fritt utvinna torv för annat ändamål än för energi. Den utvidgade verksamhet som Neova nu planerar omfattas inte av ett rättskraftigt tillstånd och har inte tidigare prövats. Övergångsbestämmelserna till torvlagen innebär inte att de äldre koncessionsbesluten automatiskt ska utvidgas till

att även ge rätten att bryta torv för andra ändamål än vad som prövats enligt den upphävda lagen.

- Länsstyrelsen bedömer att ändringen är tillståndspliktig i sig enligt 1 kap. 4 § första stycket 1 miljöprövningsförordningen. Prövning av tillstånd samt ändringar av tillstånd eller villkor ska prövas av tillståndsmyndigheten. Detta följer av 16 kap 1 § 3 st miljöbalken. Mot bakgrund härav kan Länsstyrelsen inte handlägga ärendet som en anmälan. Den anmälda ändringen av torvverksamheten förbjuds därför innan tillstånd enligt miljöbalken erhållits.

Enligt torvlagens bestämmelser har Neova rätt att under vissa förutsättningar nyttiggöra den odlingstorv som uppkommer i samband med utvinning av energitorv. Detta beslut inskränker inte på något sätt denna rättighet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Gunnar Edlund med handläggare Robert Jalvin som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsjurist Ann Dahlberg medverkat.

Kopia till:

Mats Henriksson, Neova AB

Nexans Sweden AB, Ombud Paulina Rautio, Paneo AB

Christina och Hans Yngvesson

Grimsås Samhällsförening

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västra Götaland antingen via e-post; vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 40 00. Ange diarienummer 41388-2025.